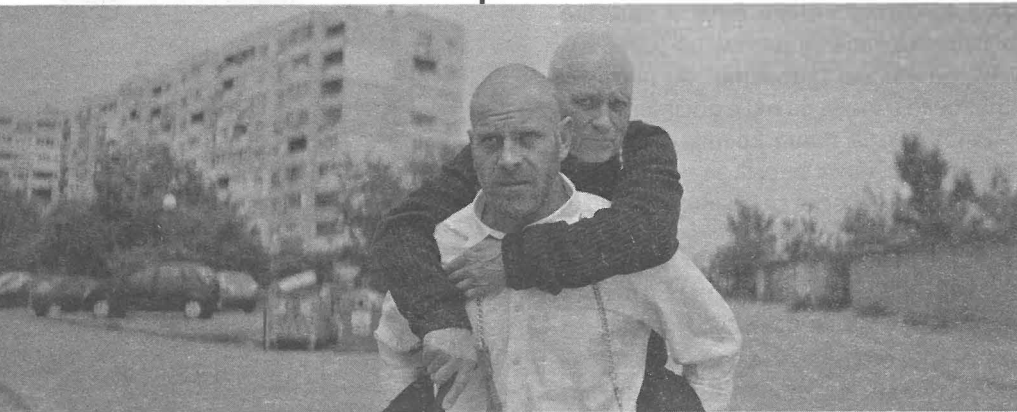

Проклятието на съвремението

„Уроци по немски“, реж. Павел Веснаков

С режисьора Павел Веснаков за неговия пълнометражен дебют „Уроци по немски“ разговаря Деян Статулов

Пълнометражният дебют на Павел Веснаков „Уроци по немски“ е в конкурсната програма на 25-ия София Филм Фест. Филмът получи международно признание в края на 2020 г. – световната му премиера беше на кинофестивала в Каиро, където изпълнителят на главната роля Юлиан Вергов беше удостоен с наградата за най-добър актьор. „Уроци по немски“ е създаден в копродукция с Германия и разказва за два дни от живота на мъж на средна възраст, изгубил своята идентичност и решил да емигрира от България. Никола се опитва отчаяно да възстанови отношенията си с всички свои любими хора само ден преди да отпътува. Освен Юлиан Вергов във филма участват още Васил Банов, Елена Телбис, Стефка Янорова, Герасим Георгиев-Геро, Мелена Караламбова, Иван Налбантов. Оператор е Орлин Руевски.

Колко години ви отне работата върху „Уроци по немски“ – от първоначалната идея до предстоящата премиера?

От хрумването на първоначалната идея до премиерата в София през март ще са минали точно шест години. Един дълъг, мъчителен период, в който човек постоянно се пита какъв е смисълът на всичко това? Заслужават ли си тези усилия, това изпитание на волята и търпението и всички саможертви?

Ползвахте ли конкретни филми като референция или отпращаща точка към вашия дебют?

В началото имах списък от заглавия, които са ми повлияли в последно време и които ме вдъхновяват като: „Матура“ на Кристиан Мунджиу, „Аврора“ на Кристи Пуло, *Man Push Cart* на Рамин Бахрани, всички филми на Кели Райхард, но със започването на снимките бързо осъзнах, че всички тези референции са просто една илюзорна защитна стена, която бях изградил, чакайки толкова дълго да снимам този филм. Интересното е, че това, което ми помогна най-много, беше гледането на моите късометражни филми, правени в периода 2010–2015 г. Дълго време не ги бях гледал и обръщането към тях ми помогна да погледна отново себе си в очите, да си кажа: „Това, което смяташ да направиш, не си ти. Разкарай този скапан статив и взимай камерата от ръка!“.

Виждам, че продължавате тематичната линия и интереса към маргиналните хора в обществото от късометражните ви филми. Има ли конкретна причина за това?

Маргиналните герои се вписват по-лесно в идеята да преминат катарзис и затова са ми много по-интересни. Също така смятам, че има нещо красиво в хората, които носят меланхоличен ореол около себе си. Не мога да се сетя за нищо по-интересно от това да видя меланхолията в погледа на някое човешко същество. Аз обаче не възприемам героите от филмите си като маргинали. По-скоро бих казал, че са хора, които не се вписват в

света, в който са принудени да живеят, и се опитват да се разбунтуват. Коя е искрата, която би ни накарала да спрем да се примиряваме и да покажем среден пръст на нещата, които ненавиждаме?

Героят на Юлиан Вергов има ли свой прототип в реалния живот, как се роди идеята за него и цялата история?

От дистанцията на времето, за жалост, виждам прекалено много допирни точки между този герой и мен самия. Не ми се иска да бъде така, но няма и смисъл да го крия. Този герой съдържа в себе си всички страхове за бъдещето, които имам.

Засягате екзистенциални и християнски теми като престъплението и прощката и давате категоричен отговор. Наказание липсва. Това умишлено ли е?

Ненавиждам автори и произведения, които си позволяват да морализаторстват и да сочат с пръст на зрителите кое е правилно и кое не. За мен в „Уроци по немски“ има едно много просто послание и то е, че никога не може да ни накаже така, както сами сме способни да накажем себе си. Това е проклятието на съвремението ни. Вечно някой ни е виновен за нещо, вечно търсим проблема в другите. Според мен трябва да погледнем в себе си. Това е и трудният път, по който трябва да мине Никола.

Изградили сте главния персонаж като трагичен древногръцки герой, чиято съдба сякаш е обречена. Той се върти в кръг от погрешни действия и не може да спре.

Тръгнеш ли веднъж по пътя на компромисите спрямо себе си, спирането е възможно единствено под формата на катастрофа в някоя бетонна стена или пропадане в бездната на самосъжалението. Няма нищо по-жалко от тази гледка, но и нищо по-вдъхновяващо от човек, който е успял да се съвземе и да продължи да живее. Според мен Никола не е обречен от самата съдба, а от комплексите, които таи в себе си и които го изграждат като личност. Неговите комплекси, смей да твърдя, са симптоматични за голяма част от обществото, в което живеем, и обуславят трагичния финал на продължаващия вече повече от 30 години наш преход към нормалност. Звучи песимистично, но аз държа да бъда здраво стъпил на земята и да не живея в облаците. Средата, в която живеем, е такава: обръкана, сложна, несигурна, дори враждебна, но това сме ние. Това ни прави уникални и единственото, което ни остава, е да се опитваме всекидневно да я подобряваме.

Във филма я има и темата за завръщането на блудния син. Защо според вас бащите по-лесно прощават, отколкото децата?

Защото вече нямат избор. Защото са притиснати от времето и защото са видели повече. Прочели са повече. Защото са преминали в етап от живота си, в който кръсъците и сляпото зачитане на идеали вече не са толкова интересни и могат спокойно да се отгадат на изкуството на слушането. Човек няма как да прости каквото и да било, ако не умее да се вслушва и да чува дори тишината, която стои между него и събеседника му, пък бил той и негов близък.

„Уроци по немски“ влиза ли в твй наречената категория „трудните български филми“?

Ако говорите за „Безбог“ на Ралица Петрова, „3/4“ на Илиян Метев, „Урок“

на Петър Вълчанов и Кристина Грозева, „Аве“ на Константин Божанов, „Ловен парк“ на Любомир Младенов, „Отчуждение“ на Милко Лазаров и всички съвременни български филми, които печелят отличия от световните фестивали, по-скоро бих бил горд. Ще си позволя и да се обърна към вас и талантивите ви колеги от гилдията на българските филмови критици: обръщайте повече внимание на българските филми, които се занимават със сложни екзистенциални сюжети и които се опитват да дълбаят навътре в човешката душевност. Те имат нужда от вашите гласове, вашите анализи и разсъждения. Само така колективният ум на естетското може да нагделее над колективния вой на посредствеността и елементарните възприятия.

Затова и водим този разговор. Наистина ли България стои като „скапана държава“, както казва героят във филма?

Моята България е различна от твоята, както е различна и от тази на всеки един от нас. Идеята за принадлежност към гадено място е крайно лична и не мога да си позволя да натрапвам мнението си на някого. Мога да си позволя единствено да го споделя. А в него има събрана доза критичност към средата, в която живеем, това е факт.

Защо сте се отказали от музика във филма?

Никога не съм използвал музика във филмите си, защото стилът, в който работя, не допуска нейното присъствие. Наличието ѝ би потъркало принципите, които са изградили творческия ми светоглед и които ме карат да се чувствам като автор, без значение какво мислят другите. От концептуална гледна точка смятам и че е въпрос на вкус. Музиката отнема от актьорските превъплъщения и често се превръща в извинение, в нещо прибавено, което помага на някой, който не си е свършил работата. Харесва ми всичко да е оголено до кокал и сложно на масата, но без никакви помощни средства. Просто няколко души и една

Павел Веснаков

Павел Веснаков е роден през 1987 г. в София. Завършва кино в НБУ. Първият му късометражен филм „Влакове“ печели наградата *Джеймисън* на София Филм Фест 2011 и с нея режисьорът финансира следващия си късометражен филм „Парафиненият принц“, който получава *Златна роза* на Фестивала на българския игрален филм във Варна през 2012 г. „Чест“, който е българо-германска копродукция, печели над 30 награди, сред които и *Гран При* за късометражна продукция на престижния френски фестивал в Клермон Феран. Павел Веснаков е режисьор на тв сериалите „Откраднат живот“, „Дяволското гърло“ и „Денят на бащата“, както и на документалната поредица на БНТ „Отворени досиета“.

камера, която ги наблюдава. От тази гледна точка все повече започва да ме гразни и монтажът в киното. Колкото по-малко монтаж и кадри, толкова по-добре според мен. Пожелавам си един ден да направя филм без монтаж и без музика. Трчасово съзерцание над битието, в един кадър.

Как бе възприет филмът в Кайро?

Фестивалът в Кайро е от „А“ категория и е един от най-големите в света. На подобни форуми публиката е изключително подготвена и има глад за радикални идеи, разказани по краен и максимално личен начин. Мисля, че наградата на Юлиан Вергов, връчена лично от Александър Сокуров като председател на журито, е знак, че филмът е бил възприет добре.